

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

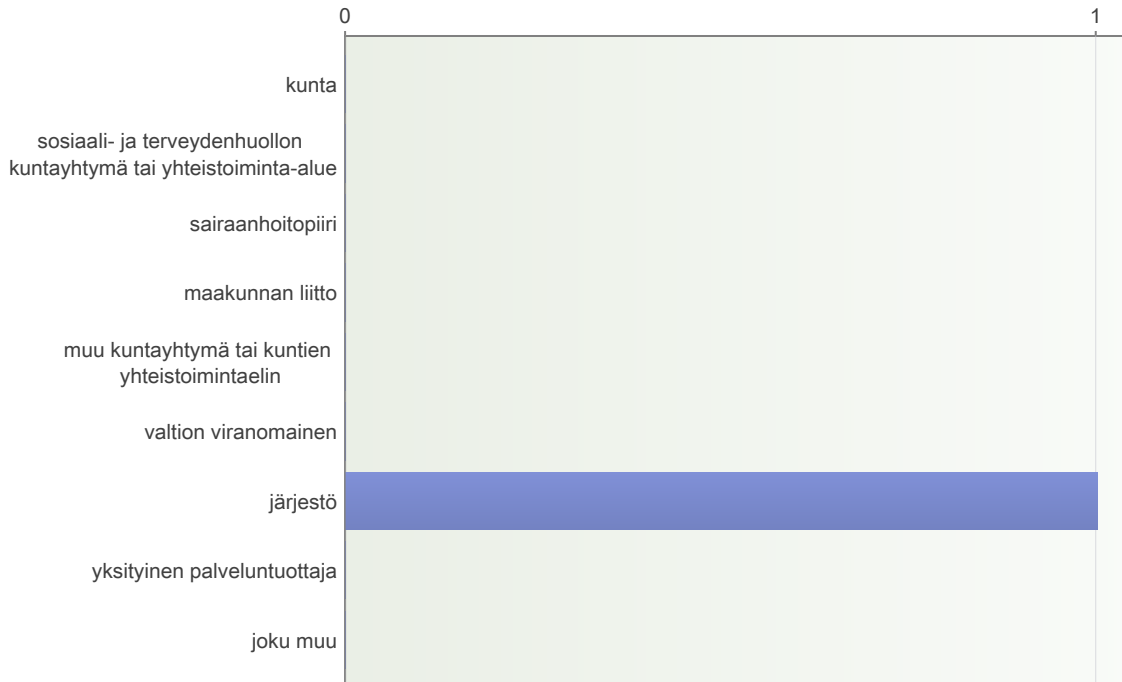
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto (MTK) r.y.	Marko Mäki-Hakola	Marko Mäki-Hakola, marko.maki-hakola@mtk.fi, 040 502 6810		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- MTK muistuttaa, että SOTE palveluiden säilyminen ja saatavuuden varmistaminen maaseudulla on välttämättömyys, jos Suomesta halutaan rakentaa bio-kiertotalouden edelläkävijä. Ilman asukkaille ja yrittäjille tarjottavia palveluita ei maaseudulla ole elinkeinoelämälle riittäviä perusedellytyksiä. Palveluiden tulee olla saatavilla vähintään yhden palvelun tarjoajan kautta. Valinnanvapauden lisäksi myös palvelujen saatavuus läheltä on tavoite, jota tulee tarkastella. Jos samaan aikaan puuttuvat sekä palvelut että digiyhteydet ja julkinen liikenne, ei yhdenvertaista saatavuutta voida saavuttaa.

MTK:n näkemyksen mukaan valinnanvapausmalli mahdollistaa sote palvelujen syntymistä ja saatavuutta myös etäammalle maakuntakeskuksista ja suurista taajamista. Palveluiden saatavuus edellyttää asiakkaan aitoa valinnanvapautta palvelun tuottajan suhteen. Valinnanvapaus mahdollistaa tarjonnan syntymisen ja esimerkiksi pk-sektorin sote-palveluiden kehittymisen maaseudulle. Erityistä huomiota tulee kiinnittää palvelujen syntymiseen harvemman asutuksen alueelle. Uuden tyyppisten monipalvelukeskusten kautta voidaan maaseutualueille perustaa eri palveluntarjoajia yhteenkokoavia kokonaisuuksia

Palveluiden saatavuutta edistää se, että sote-keskuksille ei aseteta liian tiukkoja kriteereitä vaan perustason palvelut on saatavissa läheltä. Lisäksi toimijan pitäisi pystyä esitetyn mukaisesti saavuttamaan kriteerit esimerkiksi usean toimipisteen summana. Maakunnan oma palvelutuotanto ei saa estää palvelujen syntymistä tasaisesti eri puolelle maakuntia. MTK vaatiikin tarkkaa seuranta siitä, miten maa-kunnan liikelaitoksen toiminta ja maakunnan päätökset edesauttavat esimerkiksi maaseudun sote-palveluiden syntymistä.

Asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti antavat mahdollisuuden palvelujen tarjonnan syntymisessä myös pienempiin kuntiin ja maaseudulle. Palveluita voidaan koota esimerkiksi maaseudun lähipalvelukeskuksiin.

Esityksen mukaan laissa säädettyjen palvelun tuottajan hyväksymisehtojen lisäksi maakunta voisi asettaa palvelujen tuottajien hyväksymiselle sellaisia ehtoja, joilla turvataan alueen väestön palveluntarpeita vastaavat riittävät palvelut ja edistetään palvelujen yhdenvertaisuutta eri väestöryhmien välillä ja alueellisesti. MTK korostaa, että edellämainituilla kriteereillä voidaan turvata maaseudun ja pienempien kuntien palvelujen saatavuus. Markkinoiden toimivuutta edistää myös, jos palveluntuottajien kriteerit laaditaan sellaisiksi, että ne

mahdollistavat myös pienten paikallisten yritys- ja järjestötoimi-joiden toimintaedellytykset. Toisaalta kustannustehokkuus kriteereihin vetoamalla asiakasetelin käytön estäminen maakunnassa vaikeuttaisi lähipalveluiden syntymistä ja myöskin maakunnan liikelaitoksen toiminnan kehittämistä

Maakunnalla tulee olemaan kahtalainen rooli liikelaitoksen pyörittäjänä ja myös palveluntuottajien hyväksyjänä. Roolia tulee käyttää siten, että se edistää monipuolisen palveluntuottajaverkoston syntymistä. Valinnanvapautta edistävien asiakasetelien sekä henkilökohtaisten budjettien tulee edistää pk-sektorin roolia palveluiden tarjoajana. Tällöin myös maaseudun asukkaille on mahdollisuudet syntyä aito valinnanvapaus. Toinen ääripää olisi sote palveluiden keskittyminen isompiin keskuksiin ja maaseutualueilla palvelujen saaminen vain maakunnallisen sote-liikelaitoksen kautta. Markkinoiden syntymisen ja valinnanvapauden kannalta on tarpeellista, että asiakkaalla on avoimesti saatavilla tietoa eri palvelun tarjoajista sekä laadusta ja hinnasta. Palvelujen laatua ja asiakaskokemusta osaltaan voivat parantaa myös näkyvillä olevat vertaisarvioinnit saaduista palveluista.

MTK huomauttaa, että uudistus voi edistää SOTEa tukevien Green care-palveluiden syntymistä maaseudulle. Jos alueellisissa kokeiluissa ei vielä ole mukana Green Care yrityksiä, tulisi niitä saada mukaan, koska niillä olisi hyvät mahdollisuudet myös toiminnan laajentamiseen hoivasektorilla. Luontoa ja maaseutu ympäristöä hyödyntävän Green care-toiminnan tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta on erinomaisia koti- ja ulkomaisia näyttöjä ja tuloksia esimerkiksi ennaltaehkäisevän ja kuntouttavan toiminnan sekä vaikuttavan ja voimaannuttavan hoitotyön osana eri asiakasryhmille.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

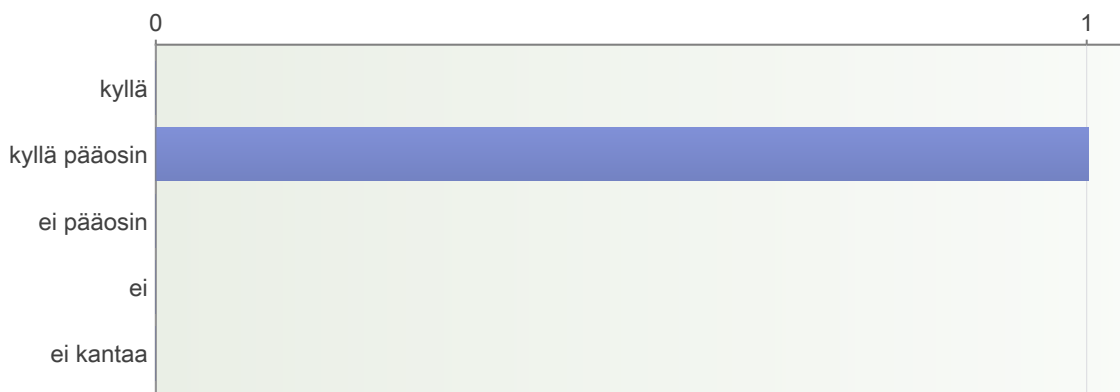
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluita on mahdollisuus saada läheltä

7. 3.Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

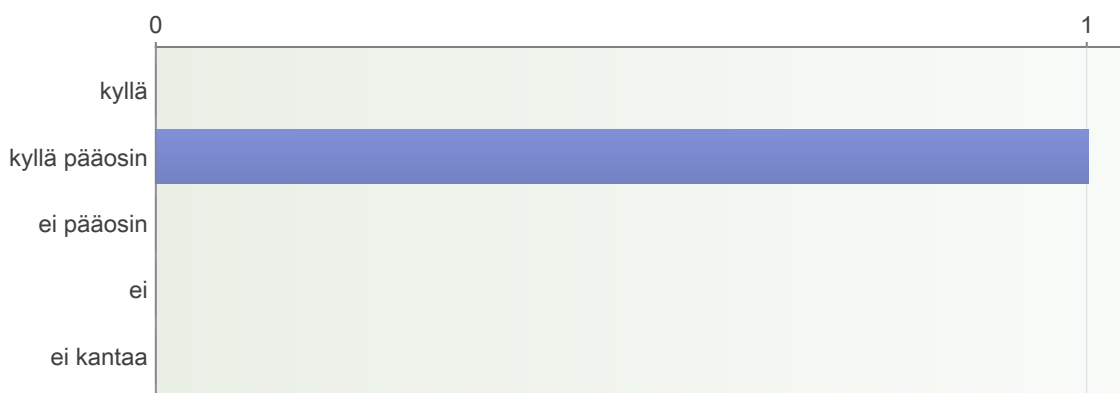
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä, mutta riippuen palvelun tarjonnan syntymisestä.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

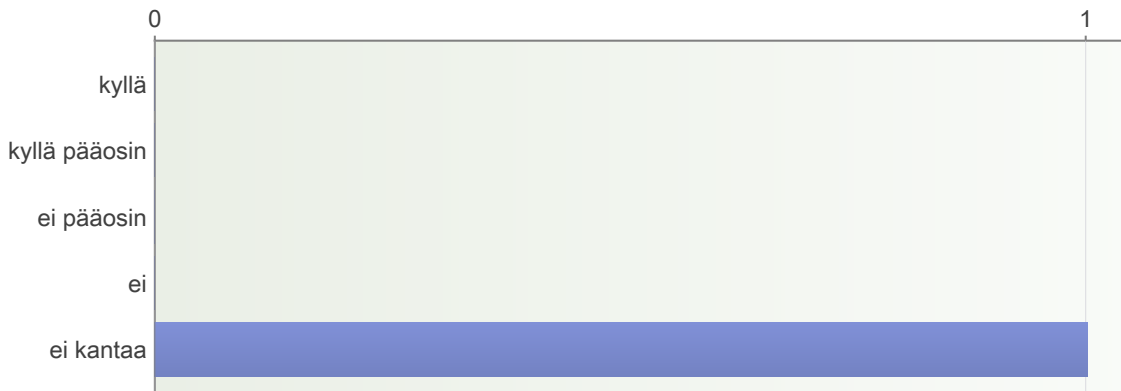
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tavoite on kuvattu selkeästi mm. asiakassuunnitelman osalta. Vasta käytännön toteuttaminen näyttää

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

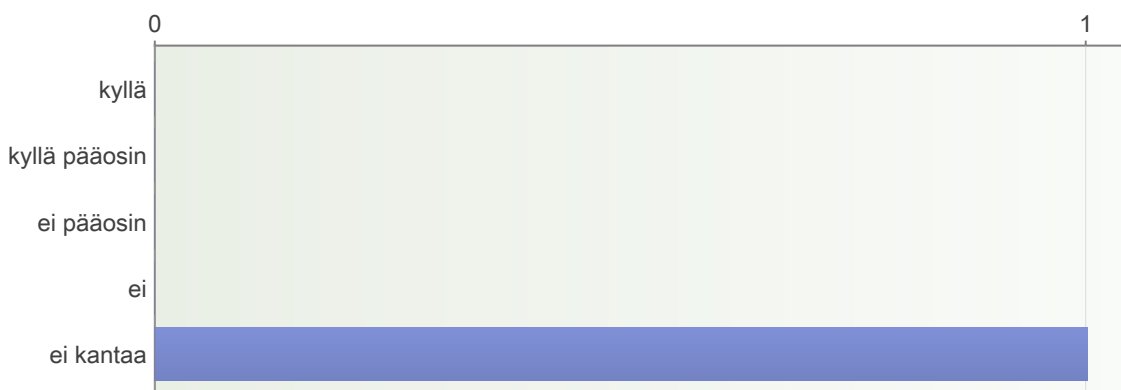

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

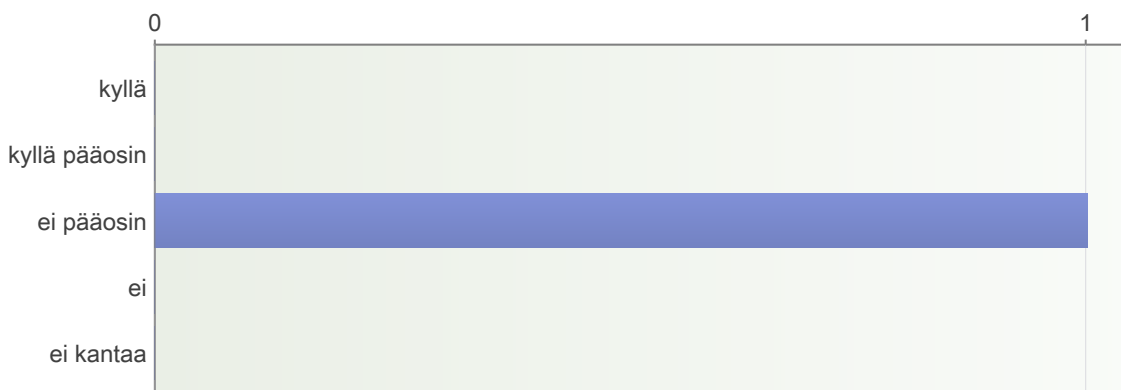
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntiin luodaan uudet toimintamallit ja luonnos antaa uusille toimijoille mahdollisuuden palvelun tarjoajiksi. Toimintatavat muuttuvat väistämättömästi.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

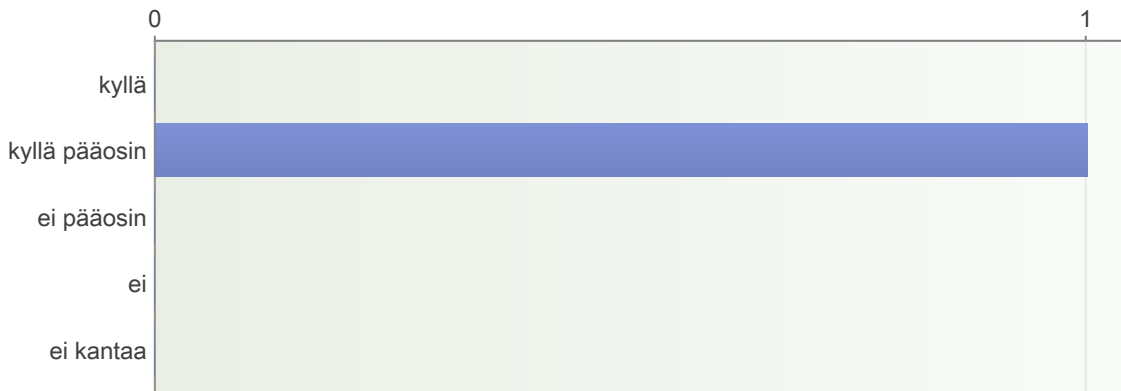
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Markkinoille syntyvän kilpailun tulisi lisätä tehokkuutta ja myös aiheuttaa hintakilpailua. Niissä palveluissa, joihin syntyy aitoa kilpailua, voidaan säästöjä saavuttaa. Kiinteät hinnat voivat vaikeuttaa markkinan syntymistä. Jos maakuntien rahoitus perustuisi osittain verotusoikeuteen olisi maakunnilla vielä selkeämmät kannusteet kustannustehokkaaseen päätöksentekoon. Maakuntaudistuksessa on runsaasti yksityiskohtia, jotka vaikeuttavat kustannussäästöjen aikaansaamista. Esimerkiksi ympäristöhallinnossa merkittävä osa luonnonsuojelutehtävistä aiotaan viedä lupa- ja valvontavirastoon, vaikka toiminnallisesti kokonaisuus kannattaisi keskittää maakuntiin

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- MTK näkee valinnanvapauslainsäädännössä mahdollisuuden tuoda palveluita markkinatoimijoiden kautta lähelle asiakkaita. Mallin avulla voitaisiin perustaa esimerkiksi paikallislähtöisesti toimivia sote-kioskeja. Jos keskuksesta on saatava mm. kuvantamispalvelut voi markkinalähtöisen toimintatavan syntymien olla vaikeaa. Jos ja kun palveluiden saatavuus voidaan saavuttaa usean toimipisteen kautta yhteenlaskettuna, voidaan palveluita saada syntymään myös kauemmas isoista keskuksista. Lisäksi palveluiden tarjoaminen yhteistyösopimusten kautta edistää palveluiden saatavuutta. Nyt vaatimukset jo ovat esimerkiksi järjestösektorille haastavia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

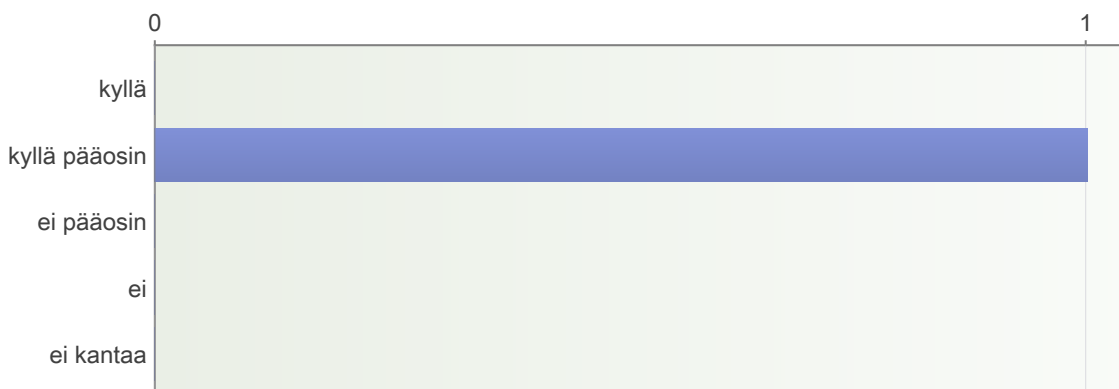
Ei vastauksia.

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

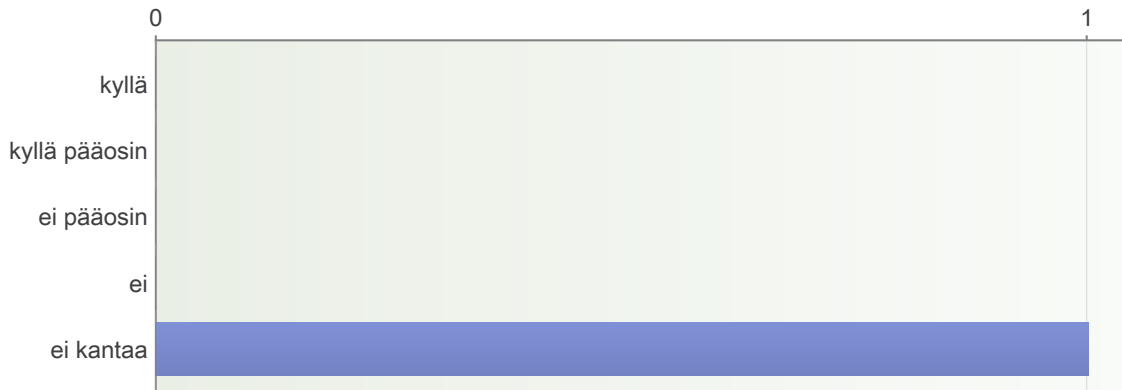

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

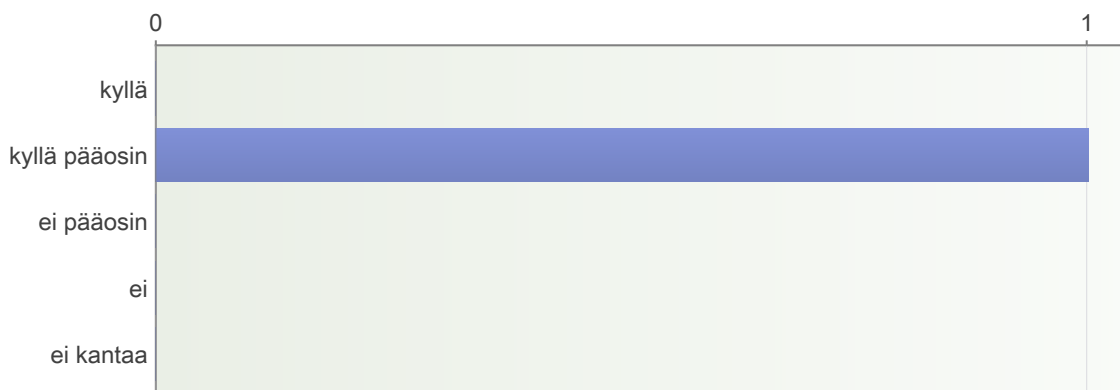
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kun kyseessä on saman liikelaitoksen palveluyksiköt, ei vaihtamista niiden välillä pidä tehdä hallinnollisesti kankeaksi

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

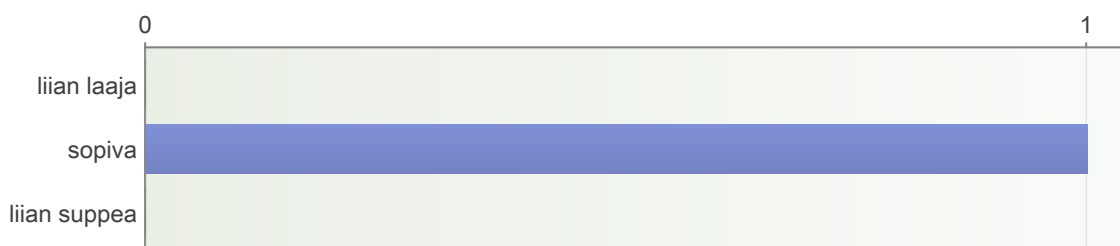
34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kun kyseessä on saman liikelaitoksen palveluyksiköt, ei vaihtamista niiden välillä pidä tehdä hallinnollisesti kankeaksi

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

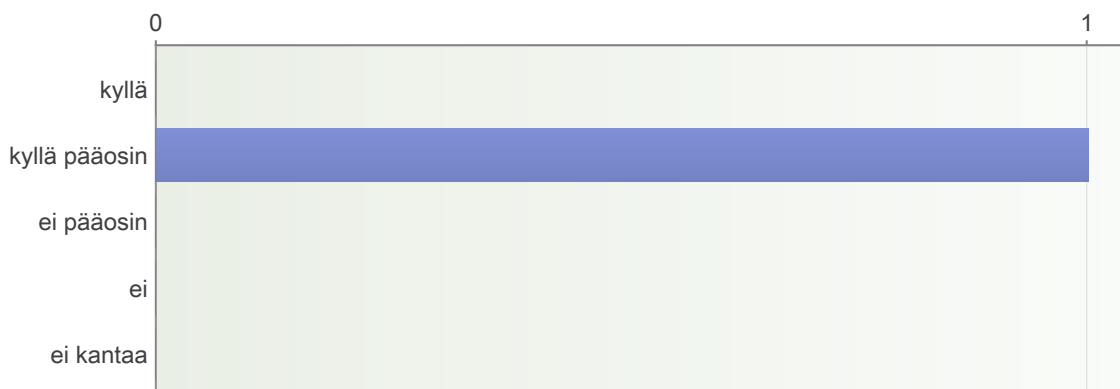

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

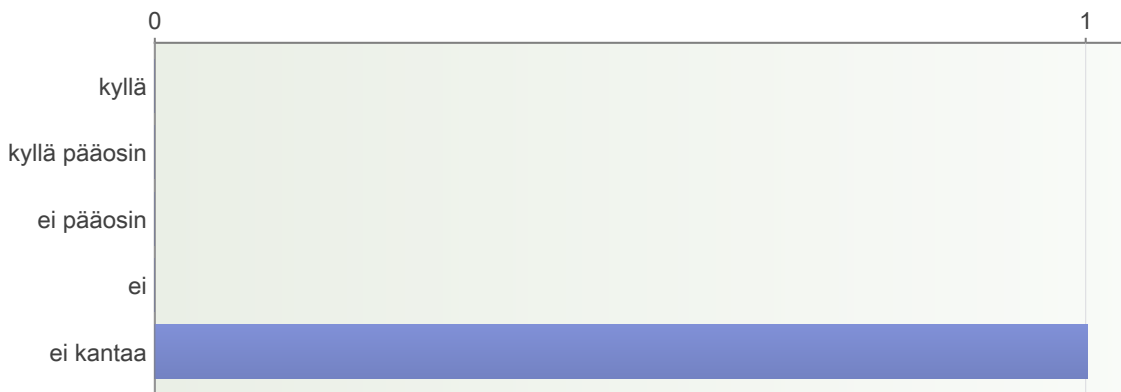
- Pykälien johdosta jää auki se, että jos maakunnan lähtökohtana on ”vanhan toimintamallin” turvaaminen, pystyykö se käytännössä estämään uusien palvelumuotojen syntymisen maaseudulle. Asiakassetelin avulla esimerkiksi 24§ 1-5 momentteihin voi syntyä runsaasti uusien toimijoiden tarjoamia lähipalveluita.

Esityksestä ei selkeästi näykään tavoitellaanko sitä, että maakunta jollain tapaa erottaa asiakaseteleistä ja palveluista päättävä taho tuottavasta tahosta.

Toisaalta säädökset varmistavat, että liikelaitoksen toimintakyky ei vaarannu. Maakuntien toiminta vasta tulee näyttämään olisiko kyseessä ylisääntely, mikä hidastaa myös liikelaitoksen kustannustehokkuuden parantamista.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

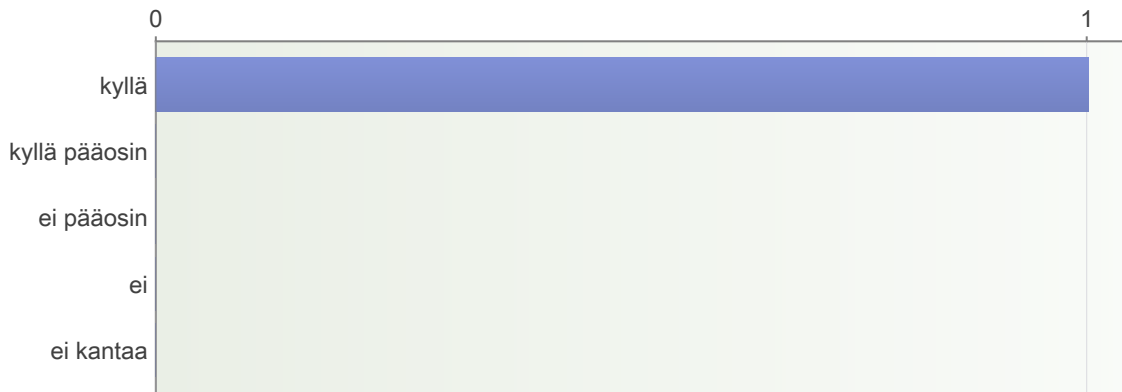

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

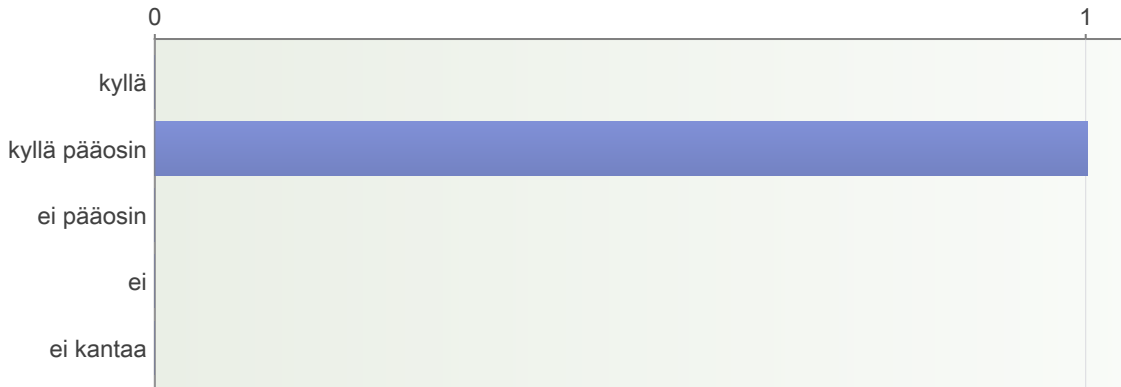

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

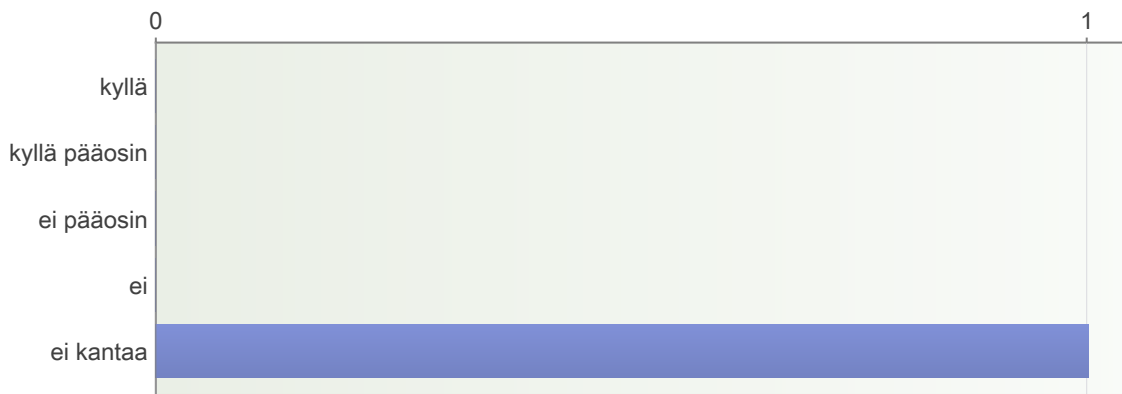
Vastaajien määrä: 1

- Uusien palveluntuottajien syntymisen kannalta tulee harkita, onko välttämätöntä, että palvelun toteuttaa suoran valinnan palveluntuottajaan palvelussuhteessa oleva henkilöstö. Palveluliiketoiminnassa ei ole tavatonta, että asiantuntija toimii oman yrityksensä kautta ilman työsuhdetta. Lisäksi palvelussuhde yhdistettynä tietyssä toimipisteessä työskentelyyn, voi muodostua esteeksi palvelujen syntymiselle.

Asiakassetelillä palveluja tuottavien joukossa saattaa olla pieniä yrityksiä, jotka ovat erikoistuneet vaikkapa pelkästään kotipalveluihin. Vaatimusten ei saa olla kohtuuttomia näille yrityksille. Edistämällä lähipalvelujen yleistymistä mahdollistetaan samalla esimerkiksi maaseudulla asuminen.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

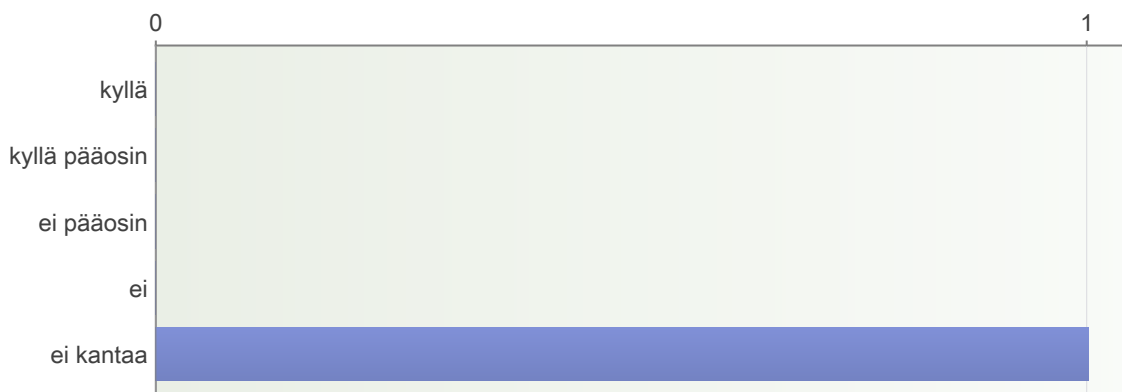

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

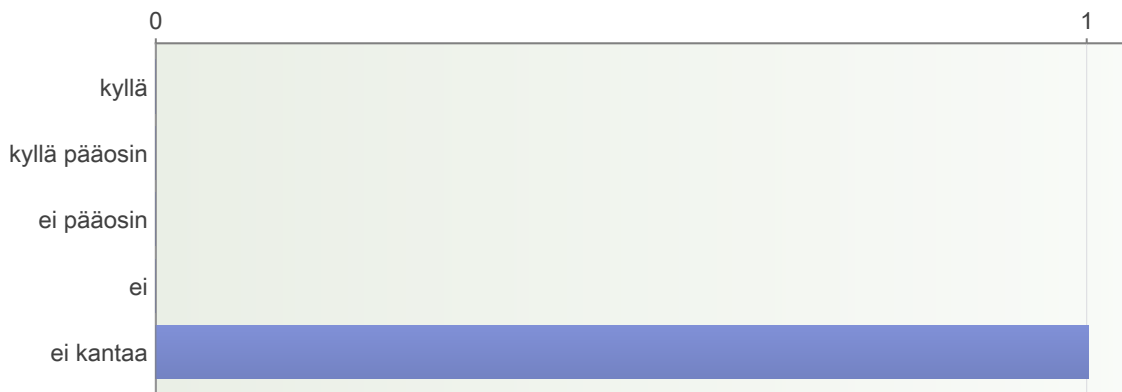

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

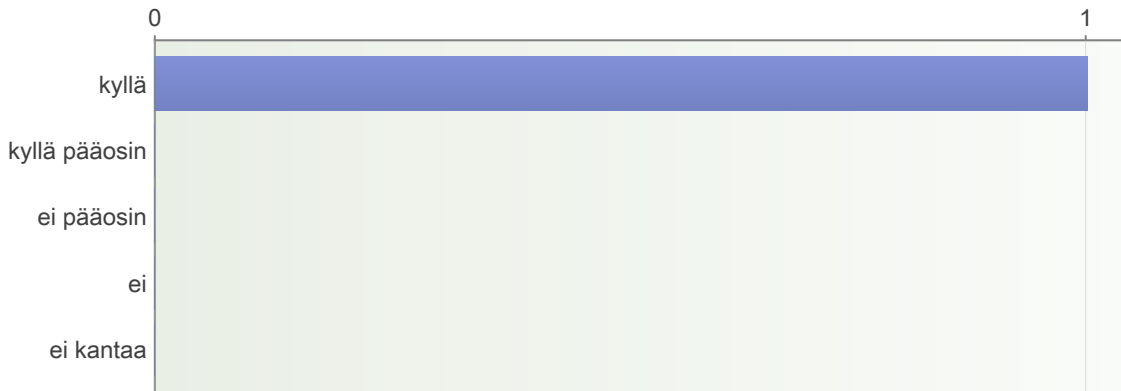

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

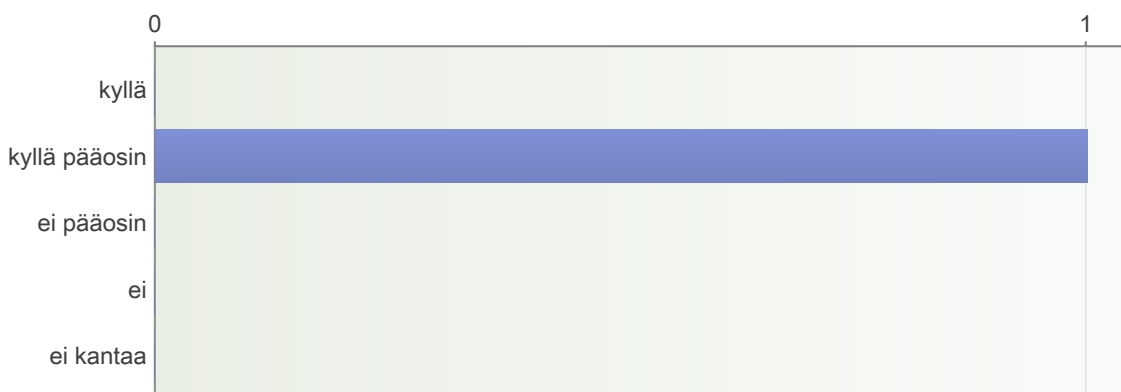

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

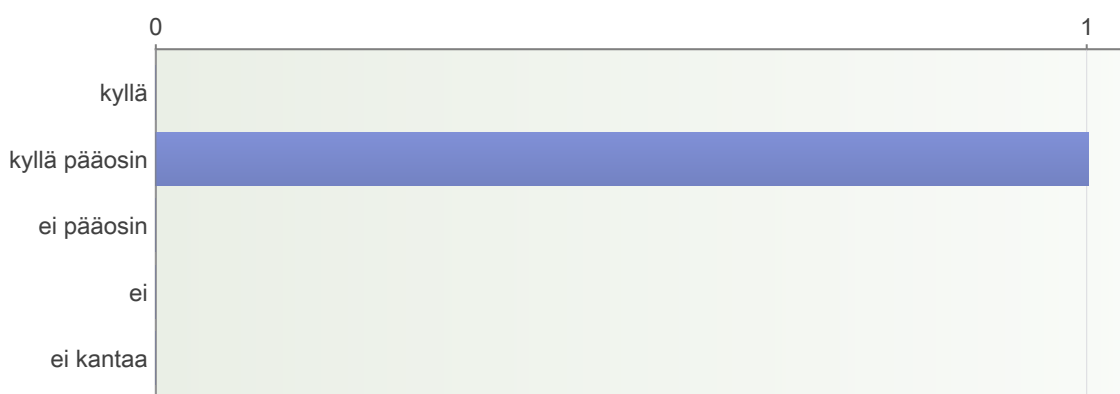

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

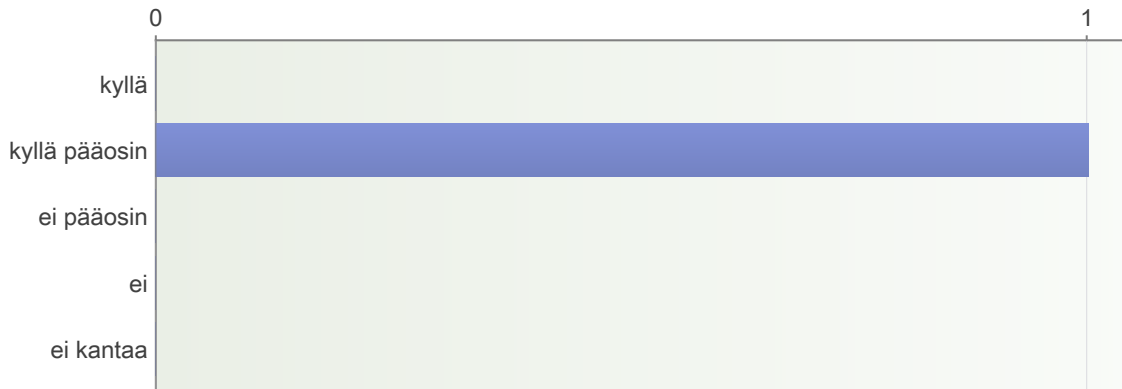

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

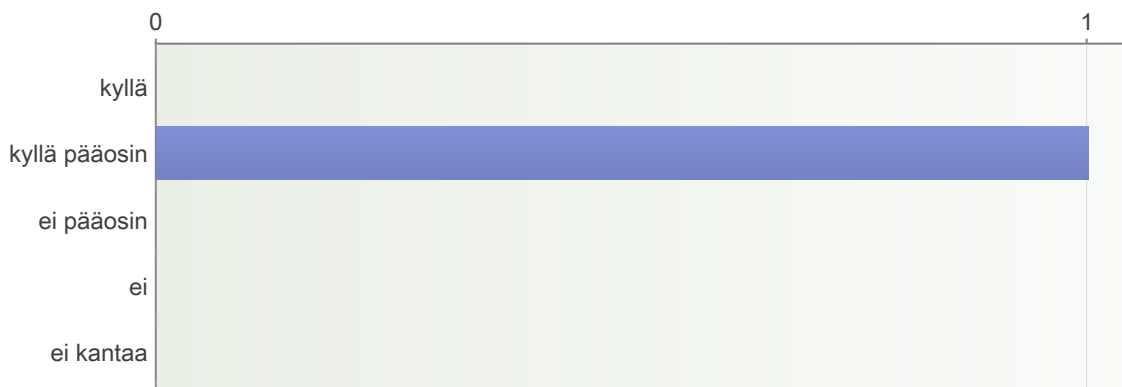
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli ja hlökohtainen budjetti antavat mahdollisuuden. Maakunta omalla toiminnallaan ja päätöksillään joko estää tai edistää pienten toimijoiden mukaan pääsyä

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.